

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 56. europaudvalgsmøde

Dato: torsdag den 24. september 2020

Tidspunkt: kl. 12.30

Sted: vær. 2-133 og Microsoft Teams

Til stede: Flemming Møller Mortensen (S), næstformand, Thomas Jensen (S), Anne Valentina Berthelsen (SF), Søren Søndergaard (EL), Jan E. Jørgensen (V), Kim Valentin (V), Ulla Tørnæs (V), Morten Messerschmidt (DF) og Katarina Ammitzbøll (KF).

Desuden deltog: Transportminister Benny Engelbrecht samt uddannelses- og forskningsminister Ane Halsboe-Jørgensen.

Kim Valentin fungerede som formand under hele mødet.

L Punkt 1. Kommende udvalgsrejser

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

L Punkt 2. Større EU-sager, som udvalget ønsker briefinger om

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

L Punkt 3. EU-debatter ifm. konferencen om EU's fremtid

EUU alm. del (19) – bilag 997 (notat om yderligere EU-debatter med borgerne)

EUU alm. del (19) – bilag 998 (brev fra udenrigsministeren til Folketingets formand)

Punktet blev behandlet for lukkede døre.

Punkt 4. Uformel videokonference for EU's transportministre den 28. september 2020

EUU alm. del (19) – bilag 983 (kommenteret dagsorden)

Transportministeren oplyste, at videokonferencen ville blive afholdt som erstatning for det ordinære transportrådsmøde, der skulle have fundet sted i Bruxelles, men som ikke kunne lade sig gøre på grund af den epidemiologiske situation i Belgien. Der ville ikke kunne træffes beslutninger på mødet. Man vil derfor ikke drøfte rådskonklusionerne som sådan, men i stedet drøfte emnet mere bredt, herunder hvilke ønsker medlemslandene har til en europæisk beredskabsplan for transportsektoren. Rådskonklusionerne forventedes efterfølgende godkendt i en skriftlig procedure.

1. Pejlemærker for en pandemiberedskabsplan for den europæiske godstransportsektor

– *Politisk drøftelse*

Videokonference 28/9-20 - Transport – bilag 2 (revideret samlenotat)

Transportministeren: Intentionen bag rådskonklusionerne med en opfordring til udarbejdelsen af en europæisk pandemi- og kriseberedskabsplan er at forberede transportsektoren til at modstå en fremtidig krise eller pandemi. Under håndteringen af covid-19 i foråret viste det sig ganske tydeligt, at transportsektoren var sårbar over for de konsekvenser, som håndteringen af pandemien medførte. Det blev også klart, hvor vigtigt det er for samfundet generelt at sikre varers fremkommelighed. Medlemslandene og Kommissionen skal derfor lære at gøre brug af de erfaringer, man har gjort sig under håndteringen af covid-19 i foråret 2020. For at forberede sektoren bedre på fremtidige pandemier vil man opfordre Kommissionen til at fremsætte en beredskabsplan for sektoren, som i første omgang skal gælde for godstransportsektoren, senere også for passagertransport.

I rådskonklusionerne lægges der op til, at en beredskabsplan bør indeholde følgende:

- 1) tiltag, der sikrer opretholdelsen af sektorens drift, deriblandt den frie bevægelighed af alle varer og transportarbejdere;
- 2) specificering af essentielle forsyningskæder eller infrastruktur med henblik på opretholdelsen af transporter langs TNT-hovednettet samt sikring af den nødvendige infrastruktur til opretholdelsen af fragtflyvninger;
- 3) ikke-bindende retningslinjer og formidling af bedste praksis for transportvirksomhederne;
- 4) styrkelse af sektorens modstandsdygtighed over for kriser og pandemier gennem en udvikling af TNT-hovednettet;
- 5) øget informationsudveksling og digitalisering samt styrkelse af it-infrastruktur; og
- 6) en forbedring af appen Galileo Green Lane, der viser længden af køer for lastbiler (varertransport) ved grænseovergange. Man ville undgå situationer som tidligt i kriseforlø-

bet, hvor der var opstået meget lange køer bl.a. ved den tysk-polske grænse, som i nogle tilfælde medførte, at det kunne tage op mod et døgn at passere den.

Dertil vil Kommissionen også blive opfordret til at samarbejde med medlemslandene om at se på muligheden for en EU-mekanisme om undtagelser og fleksibilitetsklausuler inden for den gældende lovgivning. Disse undtagelser vil kun kunne bruges i forbindelse med nærmere definerede krise- og pandemisituationer for at sikre ensartet regulering på tværs af EU for alle transportformer. Undtagelserne vil derudover kun blive benyttet i det omfang det er strengt nødvendigt – og på en måde, der ikke tilsidesætter sikkerheden eller medarbejderes helbred. Beredskabsplanen bør i øvrigt prioritere al grænseoverskridende varetransport, som kan finde sted igennem green lanes, ligesom den skal have multimodalitet og bæredygtighed in mente.

Endelig vil man tilskynde Kommissionen til at etablere en bedre ramme dels for screeninger af investeringer fra lande uden for EU, dels for et forbedret regelsæt for statsstøtte til at kunne modstå fremtidige pandemier.

Regeringens holdning

Regeringen kan generelt støtte ideen om en pandemi- og kriseberedskabsplan for transportsektoren. Regeringen kan ligeledes støtte, at man gør brug af erfaringer fra håndteringen af corona i løbet af foråret, at der sker en erfaringsudveksling mellem medlemslandene, og at man vil undersøge, hvordan pandemihåndteringen kan forbedres. Regeringen kan derfor også støtte, at der afholdes en politisk drøftelse af en sådan pandemiberedskabsplan på videokonferencen, ligesom regeringen generelt kan støtte udkastet til rådskonklusioner.

Det skal dog nævnes, at regeringen finder det vigtigt, at drøftelserne holder sig inden for transportministrenes ressort. Referencer og opfordringer til ensartede regler, f.eks. om helbredstests og karantæne regler, bør så vidt muligt håndteres i andet regi.

Vedrørende muligheden for undtagelser i gældende lovgivning er regeringen generelt positiv over for anbefalingerne, da regeringen mener, at en sådan fleksibilitet ikke bare vil tilgodese forsyningen af varer rundt om i Europa, men at den også vil kunne skabe tryghed ved at sikre beskæftigelsen i transportsektoren i tilfælde af en ny pandemi eller en genoplussen af den eksisterende.

Det er dog vigtigt for regeringen, at undtagelserne vurderes fra sag til sag og tager medlemslandenes epidemiologiske situation i betragtning. Dertil finder regeringen det vigtigt, at undtagelserne finder sted på en måde, der hverken har en negativ betydning for sikkerheden i transportsektoren eller for de ansattes helbred.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til forelæggelsen.

2. Eventuelt

Transportministeren: Kommissionen vil under eventuelpunktet præsentere sit reviderede forslag til forordning om Single European Sky – samarbejdet om en mere ensartet håndtering af flyvninger i Europa, hvorved man vil undgå omvejsflyvninger og således reducere CO₂-udledningen.

Regeringen ser frem til Kommissionens præsentation, som vil blive taget til efterretning. Vi har endnu meget lidt viden om, hvad Kommissionen vil præsentere mere nøjagtigt.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til punktet.

3. Siden sidst

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

Punkt 5. Rådsmøde nr. 3771 (konkurrenceevne – forskningsdelen) den 29. september 2020

EUU alm. del (19) – bilag 983 (kommenteret dagsorden)

Uddannelses- og forskningsministeren oplyste, at rådsmødet ville dreje sig om udeståenderne i Horisont Europa og særprogrammet. Det tyske formandskab havde besluttet at lade de to emner behandle under et samlet punkt, hvorfor ministeren selv gjorde det samme i forelægningen.

1. Horisont Europa forordningen og særprogrammet (udestående)

– *Delvis generel indstilling*

KOM (2018) 0435 og KOM (2018) 0436

Rådsmøde 3771 - konkurrenceevne – bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (2019-20) – bilag 545 (udvalgsmødereferat side 720, senest behandlet i EUU 21/2-20)

EUU alm. del (2018-19) – bilag 285 (udvalgsmødereferat side 377 FO, forhandlingsoplæg forelagt EUU 23/11-18)

Uddannelses- og forskningsministeren: Som jeg tidligere har orienteret udvalget om, er størstedelen af forordningen og særprogrammet godkendt i Rådet, og der blev indgået en politisk aftale med Europa-Parlamentet i marts 2019. Der er dog visse udeståender i forbindelse med begge dele, som har afventet aftalen om den flerårige finansielle ramme (MFF). Det drejer sig især om synergi mellem relevante programmer, internationalt samarbejde med lande uden for Europa og budgetfordeling for delprogrammerne internt i Horisont Europa.

I september 2019 og februar 2020 drøftede Rådet synergi og internationalt samarbejde. Derfor har vi også tidligere her i Europaudvalget drøftet de emner. Teksten om synergi og internationalt samarbejde, som nu er på dagsordenen til generel indstilling, er meget tæt på Kommissionens oprindelige forslag og i tråd med regeringens holdning. Det samme gælder budgetfordelingen

Synergi mellem relevante programmer

Hvad angår synergi, støtter regeringen, at der er fokus på at optimere indholdsmæssig synergi mellem Horisont Europa og andre relevante EU-programmer. Det er en særlig prioritering for regeringen at skabe øget sammenhæng mellem uddannelse og forskning og innovation. Jeg er derfor meget positiv over for muligheden for øget indholdsmæssig synergi mellem Horisont Europa og Erasmus+. Et af de steder, hvor der er et særligt potentiale for synergi mellem uddannelse og forskning, er initiativet om de nye strategiske netværk mellem europæiske universiteter. Der er allerede iværksat et pilotprojekt om europæiske universiteter, hvor de danske universiteter er stærkt repræsenteret. Også på innovationsområdet er der potentialer for øget synergi. Det gælder f.eks. indholdsmæssig synergi mellem InvestEU og Horisont Europa, herunder det nye europæiske innovationsråd (EIC), og endelig er der potentiale for øget synergi

mellem struktur- og investeringsfondene og Horisont Europa. Regeringen støtter Kommissionens bestræbelser på at øge synergien.

Internationalt samarbejde med lande uden for Europa

Hvad angår internationalt samarbejde, lægges der op til et åbent program, hvor der er gode muligheder for samarbejde med lande uden for EU. Regeringen bakker op om, at Horisont Europa er åbent for deltagelse fra tredjelande. Det fremmer kvaliteten af dansk og europæisk forskning at samarbejde med de bedste forsknings- og innovationsaktører i hele verden.

Med forslaget er der lagt op til en model, hvor der i højere grad end tidligere skal være balance mellem, hvad man hjemtager og hvad man bidrager med som tredjeland til budgettet, og det er ingen hemmelighed, at dette selvfølgelig skal ses i lyset af Brexit, hvor vi har en meget stor nettomodtager, der forlader EU-fællesskabet. Jeg finder det helt rimeligt, at lande uden for EU, der ikke er underlagt de samme forpligtelser, heller ikke belaster budgettet til forskning og innovation ved at tage mere ud, end de bidrager med.

Budgetfordelingen for programmerne internt i Horisont Europa

Jeg vil nu orientere om status over den interne budgetfordeling i Horisont Europa – altså fordelingen mellem rammeprogrammets forskellige delprogrammer.

Først et par overordnede ord om det samlede budgetresultat. Sidst jeg var her – i maj – havde Kommissionen netop præsenteret sit reviderede forslag til MFF'en. Kommissionen foreslog, at der blev allokert 94,4 mia. euro i 2018-priser, herunder 13,5 mia. euro fra genopretningsinstrumentet. Forventningerne til forskningsbudgettet var derfor meget høje, og derfor har mange efterfølgende udtrykt tilsvarende skuffelse over resultatet på forskningsområdet.

Selv er jeg ikke skuffet. Jeg mener, at der i høj grad er grund til at være tilfreds med det forskningsbudget, som Det Europæiske Råd er nået til enighed om. Det foreslåede budget på 80,9 mia. euro inklusive 5 mia. euro fra genopretningsinstrumentet, i 2018-priser.

Sammenlignet med det nuværende program, Horisont 2020, er der tale om en stigning på 9 pct., hvis man medregner Storbritanniens bidrag til Horisont 2020. Hvis man fratrækker Storbritanniens bidrag, er der tale om en stigning på 23 pct. Med andre ord er budgettet pr. deltagerland 23 pct. større end i den nuværende programperiode. Det synes jeg sagtens man kan være tilfreds med.

Den budgetfordeling, der nu er på bordet, bygger overordnet på en grønthøstermetode, hvor Kommissionens oprindelige budgetfordeling reduceres for de enkelte delprogrammer efter samme procentsats. Budgetforslaget tager højde for de øremærkninger, som var en del af den politiske aftale med Europa-Parlamentet; det gælder øremærkede midler til rumområdet og de 12 såkaldte whitening-aktiviteter, altså midler, som er øremærket til lande med en relativt lav forsknings- og innovationsperformance.

Derudover lægges der op til at flytte 200 mio. euro fra innovationssøjlen til mobilitetsprogrammet Marie Curie; det har regeringen arbejdet for, da Marie Curie er en dansk prioritet. Ud over Marie Curie har Danmark arbejdet for en opprioritering af Det Europæiske Forskningsråd og de grønne forskningsområder, og det har ikke i tilstrækkelig grad nået flertal blandt medlemsstaterne i forhold til, hvad vi havde ønsket os. Men samlet set er jeg godt tilfreds med det kompromis, der er på bordet. Der foreslås over 13 mia. euro til Det Europæiske Forskningsråd – det er ca. 17 pct., hvilket svarer til niveauet for Horisont 2020. 35 pct. af budgettet tildeles her klimarelateret forskning.

Jeg mener, at der fundet en fornuftig balance mellem den frie forskning, der bygger på forskernes egne ideer, og den strategiske forskning, hvor vi målrettet prioriterer forskningsbaserede løsninger på globale udfordringer. Samlet er der afsat et ambitiøst budget til styrkelse af den europæiske innovationskapacitet, især med oprettelsen af det nye europæiske innovationsråd.

Morten Messerschmidt spurgte, om landene udelukkende bidrager til de nævnte forskningsmidler gennem MFF'en.

Ulla Tørnæs var enig med ministeren i, at resultatet var blevet ganske fint, set med danske briller. Hun spurgte, om de 35 pct. af budgettet, der blev tildelt klimarelateret forskning, angik hele rammen eller blot det specifikke sektorinddelte program.

Desuden henviste hun til en aktuel tendens til at anse de midler, som danske forskere i stigende grad hjemtager fra EU, som en "udgift" – forstået på den måde, at midlerne automatisk blev modregnet i den samlede procentmålsætning, regeringen arbejdede ud fra. Var det noget, ministeren overvejede at se på i forbindelse med den kommende finanslov?

Uddannelses- og forskningsministeren svarede bekræftende på Morten Messerschmidts spørgsmål.

Til Ulla Tørnæs sagde ministeren, at de 35 pct. klimarelateret forskning angik den samlede Horisont Europa-ramme.

Om hjemtagelse af midler forklarede hun, at det var al offentlig forskning, midler hjemtaget fra EU inklusive, som blev indregnet i målsætningen om 1 pct. af BNP. Nogle havde en opfattelse af, at ministeren sidder og skruer ned for bevillingerne, hver gang en forsker hjemtager midler fra EU. Sådan kunne man ikke helt beskrive det. Det er regeringen og Folketinget, som i forhandlinger justerer forskningsreservens størrelse, alt efter hvor dygtige danske forskere er til at hjemtage midler fra EU. For tiden var danske forskere generelt i verdensklasse.

Ministeren lagde op til et samarbejde om at forfine de mekanismer, så det kunne fremstå klarere, hvad procentmålsætningen dækker over, og hvordan de offentlige forskningsmidler er fordelt.

Ulla Tørnæs tog imod den fremstrakte hånd. Hun bad ministeren uddybe de nye strategiske partnerskaber mellem europæiske universiteter. Hvilke områder dækkede partnerskaberne, og hvad indbefatter det for de danske universiteter at indgå i et sådant? Skulle man opfatte det som et kvalitetsstempel for et dansk universitet at være med i et partnerskab, eller var det bare noget, alle universiteter gjorde?

Uddannelses- og forskningsministeren svarede, at der i høj grad var tale om et kvalitetsstempel, og der var noget at være stolt af i Danmark, for indtil videre havde 6 af de 41 konsortier, som havde fået tildelt bevillinger, dansk deltagelse. I første runde havde både Københavns Universitet og Aalborg Universitet fået bevillinger; og i anden runde, som blev afsluttet i sommeren 2020, kom Aarhus Universitet, Danmarks Tekniske Universitet, Roskilde Universitets Center og Copenhagen Business School også med. Det gav prestige, men man vinder derudover meget ved udveksling af viden på tværs.

2. Eventuelt

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Siden sidst

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 13.25.